

KIỀU THỊ BÍCH THÙY

MODULE TH

6

**KẾ HOẠCH
DẠY HỌC
Ở LỚP GHÉP**

A. GIỚI THIỆU TỔNG QUAN

Dạy học LG là hình thức dạy học được thấy ở những vùng dân tộc, miền núi nơi dân cư thưa thớt và HS chủ yếu là người dân tộc thiểu số. LG được thành lập tại những bản làng xa xôi, đi lại khó khăn để thu hút trẻ em trong độ tuổi đi học đến trường, tránh việc bỏ học do nguyên nhân là quãng đường đi học quá xa trong khi các em còn rất nhỏ, đi lại không an toàn. Với số lượng học sinh quá ít cho việc thành lập lớp đơn, không đủ GV, thiếu phòng học, thì hình thức tổ chức dạy học LG – các nhóm HS ở những nhóm trình độ (NTĐ) khác nhau học chung một lớp, do một GV dạy học – là hình thức tổ chức dạy học tiết kiệm và phù hợp nhất. Với những đặc thù của mình, trong những năm qua, LG đã góp phần vào việc thực hiện mục tiêu giáo dục, đưa giáo dục đến với trẻ em thiệt thòi, trẻ em dân tộc thiểu số sống ở những vùng xa xôi hẻo lánh, vùng dân cư thưa thớt, vùng sâu, hải đảo, miền núi, nhằm thực hiện mục tiêu phổ cập giáo dục tiểu học có chất lượng cho trẻ em và góp phần nâng cao dân trí, thực hiện mục tiêu giáo dục cho mọi người.

Để thực hiện tốt việc dạy học LG, Bộ Giáo dục và Đào tạo đã ban hành nhiều văn bản chỉ đạo, hướng dẫn việc thực hiện dạy học LG. Cụ thể trong các văn bản như:

- Quy định trong Điều lệ trường tiểu học (Điều 17), ban hành theo Thông tư số 41/2010/TT-BGDĐT ngày 30/12/2010 của Bộ GD&ĐT về ban hành Điều lệ trường tiểu học.
- Công văn số 9548/BGDĐT-GDTH ngày 13/10/2008 về việc Hướng dẫn quản lý và tổ chức dạy học LG.
- Từ năm học 2007 – 2008 đến nay, trong hướng dẫn thực hiện nhiệm vụ năm học của Bộ Giáo dục và Đào tạo đều có một số điểm cụ thể về tổ chức dạy học LG; Văn bản chỉ đạo tổ chức, quản lý, dạy học LG cấp Tiểu học; Văn bản hướng dẫn bồi dưỡng GV dạy LG cấp Tiểu học.

Ngoài ra, đối với chế độ GV, Thủ tướng Chính phủ đã ban hành Quyết định số 15/2010/QĐ-TTg ngày 3/3/2010 của Thủ tướng Chính phủ về phụ cấp dạy học LG đối với GV trực tiếp dạy HS tiểu học trong các cơ sở giáo dục công lập.

Để cùng với GV nâng cao hiệu quả dạy học LG, giảm thiểu những khó khăn khi tổ chức dạy học trong LG, module này giới thiệu các đặc điểm của kế hoạch dạy học, kế hoạch bài học của LG, xác định được những

căn cứ, các bước tiến hành và những điểm cần lưu ý khi xây dựng kế hoạch dạy học, kế hoạch bài học ở LG thông qua 10 hoạt động. Trên cơ sở những hiểu biết về KHDH và KHBHLG, GV có thể thiết kế được KHDH, KHBHLG có tính khả thi, phù hợp với đối tượng HS và các điều kiện dạy học ở trường, lớp nơi đang công tác; đồng thời sáng tạo, tự tin, linh hoạt khi xây dựng và thực hiện KHDH, KHBHLG.

B. MỤC TIÊU

I. MỤC TIÊU CHUNG

Xây dựng được kế hoạch dạy học và kế hoạch bài học ở LG nhằm nâng cao hiệu quả của việc dạy học LG.

II. MỤC TIÊU CỤ THỂ

1. Kiến thức

Nâng cao được nhận thức về LG: Phân biệt giữa KHDH, KHBH của lớp đơn và LG; Xác định được những căn cứ khi xây dựng kế hoạch dạy học, kế hoạch bài học ở LG. Nắm vững các yêu cầu chỉ đạo của Bộ Giáo dục và Đào tạo về dạy học LG.

2. Kỹ năng

Nâng cao kỹ năng lập kế hoạch dạy học LG: Thiết kế được kế hoạch dạy học, kế hoạch bài học LG có tính khả thi, phù hợp với đối tượng HS và các điều kiện dạy học ở trường, lớp nơi đang công tác.

3. Thái độ

Sáng tạo, tự tin, linh hoạt khi xây dựng và thực hiện kế hoạch dạy học, kế hoạch bài học LG.

C. NỘI DUNG

TT	Nội dung	Thời gian
1	Một số văn bản quy định về dạy học LG	
2	Kế hoạch dạy học LG	
3	Kế hoạch bài học LG	
4	Kiểm tra, đánh giá	

Nội dung 1

MỘT SỐ VĂN BẢN VỀ DẠY HỌC LỚP GHEP

Hoạt động 1: Tìm hiểu một số văn bản về dạy học lớp ghép

Liên hệ trong thực tiễn dạy học, tìm tài từ các nguồn thông tin (internet, sách báo...) hoặc hỏi cán bộ quản lý của anh/ chị để trả lời được câu hỏi sau:

1. Kể tên một số văn bản về dạy học LG hoặc liên quan đến LG. Anh/ chị biết các văn bản này bằng cách nào?
2. Liệt kê loại văn bản, số hiệu văn bản, ngày tháng năm ban hành, cấp ban hành và nội dung quy định chính của văn bản đó.

Anh/ chị điền theo mẫu sau:

(Công văn/ Quyết định/ Thông tư...) số /.....ngày..... của về việc

Nội dung chính của văn bản này quy định những gì về dạy học LG hoặc những vấn đề liên quan (như chế độ GV dạy LG,..

Hãy đọc các thông tin dưới đây và kiểm nghiệm lại câu trả lời của anh/chị cho câu hỏi¹.

THÔNG TIN PHẢN HỒI

Ngày 13/10/2008, Bộ Giáo dục và Đào tạo đã ban hành Công văn số 9548/BGDĐT-GDTH về việc Hướng dẫn quản lý và tổ chức dạy học LG. Nội dung của Công văn trên chỉ rõ: Mục đích, yêu cầu quản lý và tổ chức dạy học LG là: ở những địa bàn đặc biệt khó khăn có thể tổ chức LG nhằm tạo điều kiện thuận lợi cho HS đi học. Mỗi LG không quá 15 HS và không quá 2 trình độ. Trường hợp đặc biệt có thể ghép 3 trình độ nhưng mỗi lớp không quá 10 HS. Hạn chế LG ở đầu cấp (lớp 1) và lớp cuối cấp (lớp 5), nên tổ chức LG các trình độ liền nhau. Ví dụ ghép lớp 2 và lớp 3, không nên ghép lớp 2 và lớp 4. Dạy học môn Toán và Tiếng Việt theo đúng quy định của chương trình, các môn học còn lại được vận dụng chương trình một cách linh hoạt phù hợp với khả năng nhận thức của đối tượng HS, phù hợp với hoàn cảnh và điều kiện của lớp học.

¹ Đọc thêm ở phụ lục 1

Ngoài ra, trong công văn cũng quy định rõ việc xây dựng KHDH, KHBH và tổ chức các hoạt động dạy học LG, cụ thể như: GV dạy LG trực tiếp xây dựng KHDH. Căn cứ vào chương trình các môn học đã quy định, GV được phân công dạy LG lập kế hoạch dạy học cho cả năm, mỗi học kì, từng tháng, từng tuần cho phù hợp với các NTĐ. Khi thực hiện KHDH LG, GV áp dụng linh hoạt để phù hợp với HS, không nhất thiết phải đúng tuần, đúng tiết, đúng thời lượng của mỗi tiết, cuối năm HS phải đạt được yêu cầu chuẩn kiến thức, kĩ năng được quy định tại chương trình giáo dục. Việc xây dựng KHBH cần thể hiện được hoạt động dạy học chủ yếu của GV và HS ở mỗi NTĐ và sự phối hợp giữa hai NTĐ. Khi tổ chức các hoạt động dạy học cần phối hợp các hình thức dạy học khác nhau: học cá nhân, học theo nhóm/ NTĐ, học toàn lớp. Tích cực sử dụng phiếu giao việc trong quá trình dạy học để phát huy khả năng học tập độc lập và hợp tác nhóm của HS, tăng cường sự hỗ trợ lẫn nhau giữa HS của các nhóm/ NTĐ, giữa HS khá, giỏi, và HS yếu với nhau. Về cách thức kiểm tra, đánh giá kết quả học tập của HS, hướng dẫn cũng chỉ rõ: Việc kiểm tra đánh giá kết quả học tập của HS tập trung vào hai môn Toán, Tiếng Việt theo yêu cầu cơ bản cần đạt về kiến thức, kĩ năng¹, các môn Khoa học, Lịch sử, Địa lí chủ yếu được đánh giá về kĩ năng đọc, điểm tập đọc, nội dung các môn học này được tính là điểm kiểm tra thường xuyên, giữa kì và cuối kì của chính các môn học đó. Coi trọng việc động viên sự tiến bộ của HS, khơi dậy hứng thú học tập để HS LG đạt loại hoàn thành vào cuối năm học.

Về cơ sở vật chất và thiết bị dạy học, hướng dẫn quy định: Các địa phương tạo điều kiện tốt nhất về cơ sở vật chất, trang thiết bị đồ dùng dạy học cho việc tổ chức dạy học LG. Mỗi LG cần có đủ không gian cho việc dạy và học của từng NTĐ; đủ cơ sở vật chất, trang thiết bị: mỗi NTĐ cần có một bàn riêng, bàn ghế có thể sắp xếp cơ động để phục vụ cho việc học riêng của từng NTĐ. Trang bị đồ dùng dạy học phù hợp với đặc thù của LG, tăng cường hoạt động làm đồ dùng dạy học từ nguyên vật liệu sẵn có tại địa phương; GV ở các điểm trường chính chia sẻ, hỗ trợ làm đồ dùng dạy học LG.

Ngoài ra, hướng dẫn còn quy định việc tổ chức thực hiện dạy học LG bao gồm việc lập kế hoạch mở LG, bố trí GV và cán bộ quản lý phụ trách, chế độ chính sách và kiểm tra, đánh giá, khen thưởng đối với đơn vị, cá nhân có thành tích tốt trong công tác quản lý và tổ chức dạy LG.

¹ Quy định tại Quyết định số 16/2006/QĐ-BGDĐT, ban hành ngày 5/5/2006 – Xem phụ lục.

Ngày 30/12/2010, Bộ Giáo dục và Đào tạo đã ban hành Thông tư số 41/2010/TT-BGDĐT về ban hành Điều lệ trường tiểu học. Điều 17 đã chỉ rõ: “Ở những địa bàn đặc biệt khó khăn có thể tổ chức LG nhằm tạo điều kiện thuận lợi cho HS đi học. Số lượng HS và số lớp trình độ trong một LG phù hợp năng lực dạy học của GV và điều kiện địa phương”.

Ngoài ra, trong Hướng dẫn thực hiện nhiệm vụ năm học hàng năm cũng có những quy định về dạy LG. *Hướng dẫn thực hiện nhiệm vụ năm học 2011 – 2012 theo Công văn số 5438/BGDĐT-GDTH ngày 17/8/2011* cũng đã chỉ rõ Việc tổ chức dạy học LG thực hiện theo Công văn số 9548/BGDĐT-GDTH ngày 13/10/2008 của Bộ GD&ĐT.

Đối với GV trực tiếp dạy LG: Ngày 3/3/2010, Thủ tướng chính phủ đã ký Quyết định số 15/2010/QĐ-TTg ngày 3/3/2010 về phụ cấp dạy LG đối với GV trực tiếp giảng dạy HS tiểu học trong các cơ sở giáo dục công lập. Quyết định này quy định cách tính phụ cấp cho GV LG như sau:

- a) Phụ cấp dạy LG được tính trả trên cơ sở tiền lương tháng của GV;
 - b) Tiền lương tháng của GV (T) = [hệ số lương theo ngạch, bậc hiện hưởng + phụ cấp chức vụ lãnh đạo (nếu có) + phụ cấp thâm niên vượt khung (nếu có) + hệ số chênh lệch bảo lưu (nếu có)] x mức lương tối thiểu chung.
- Phụ cấp của GV dạy LG 2 trình độ = $T \times 50\%$;
 - Phụ cấp của GV dạy LG 3 trình độ trở lên = $T \times 75\%$.

Câu hỏi 1: Qua nghiên cứu một số văn bản chỉ đạo về dạy LG, bạn đã thu nhận được điều gì?

Hoạt động 2: Giải quyết tình huống

Qua nghiên cứu các văn bản chỉ đạo về dạy LG, bạn hãy sắm vai thực hành giải quyết một số tình huống sau của 3 GV dạy LG ở bản Piêng, bản Chà, bản Poong trong tình huống sau (trong quá trình suy nghĩ và giải quyết tình huống anh/chị có thể trao đổi cùng với đồng nghiệp hoặc lãnh đạo để có được những cách giải quyết phù hợp):

Tình huống 1:

Cô giáo Hoa dạy ở bản Piêng, năm học này nhà trường dự định phân công cô dạy LG 1+2, NTĐ lớp 1 có 10 em, trình độ lớp 2 có 8 em. Nếu nhận được LG 1+2 này, cô giáo Hoa cần phải trao đổi gì với CBQL nhà trường? Anh/ chị hãy khuyên cô giáo Hoa những điều cần trao đổi.

Tình huống 2:

Thầy giáo Thanh dạy học ở bản Chà, thầy được phân công dạy học ở LG 2+3. Khi nhận được yêu cầu của cán bộ quản lý nhà trường là phải xây dựng Kế hoạch dạy học cho LG của mình, thầy Thanh trả lời là nhà trường đã có kế hoạch dạy học chung cho toàn trường nên thầy không cần phải làm nữa, hơn nữa thầy cũng nói đây là lần đầu tiên dạy LG nên cũng không biết làm như thế nào. Nếu anh/chị là hiệu trưởng của trường thầy Thanh dạy, anh/chị sẽ làm gì?

Tình huống 3:

Năm học này, thầy Hùng dạy LG 2+3+4. Cuối tháng thầy nhận lương, lương của thầy được nhận là 4.800.000đ, tăng lên 1.600.000đ so với lương cũ. Thầy hỏi thì được kế toán giải thích là do thầy được nhận phụ cấp dạy học LG. Nếu anh/chị là thầy Hùng, anh/chị sẽ nói gì với kế toán?

THÔNG TIN THAM KHẢO

Anh/chị có thể tham khảo một số cách giải quyết mà cô giáo Hà (GV dạy LG 2+3 (Lào Cai) đưa ra dưới đây.

Trong tình huống 1, cô giáo Hà cho rằng: “Bạn ấy sẽ báo cáo với lãnh đạo: theo Công văn số 9548/BGDĐT–GDTH về việc Hướng dẫn quản lý và tổ chức dạy học LG thì mỗi LG không quá 15 HS. Tuy nhiên, LG nhà trường giao hiện nay đã quá 3 em so với quy định. Hơn nữa, việc ghép lớp đầu cấp (lớp 1) là rất hạn chế bởi vì: các em HS dân tộc ít người học bằng tiếng Việt là ngôn ngữ thứ hai, các em chưa thông thạo tiếng Việt, tuổi còn nhỏ, lại bị ghép với NTĐ 2. Vì vậy đề nghị nhà trường xem xét lại.”

Trong tình huống 2, cô giáo Hà cho rằng: “Nếu tôi là hiệu trưởng trường bạn Thanh dạy, tôi sẽ: (i) trao đổi với thầy Thanh: kế hoạch dạy học cho toàn trường là kế hoạch dạy học cho các lớp đơn (lớp có một NTĐ), còn lớp của thầy dạy là LG, có 2 NTĐ học, vì vậy cần phải xây dựng một kế hoạch dạy học LG cho phù hợp. Nếu thầy chưa hiểu rõ cách làm, ban giám hiệu và các tổ trưởng sẽ tổ chức một buổi sinh hoạt chuyên môn để hướng dẫn thầy biết cách làm”.

Trong tình huống 3, cô giáo Hà cho rằng: “Tôi sẽ đề nghị bạn kế toán tính lại bởi vì: lương của thầy Hùng là 3.200.000đ, năm học này thầy dạy LG 3 trình độ thì theo Quyết định số 15/2010/QĐ–TTg ngày 3/3/2010, thầy sẽ

được cộng thêm 75% lương nữa, có nghĩa là thầy sẽ được nhận thêm: $3.200.000đ \times 75\% = 2.400.000đ$. Vậy thầy phải được nhận tổng số tiền là 5.600.000đ mới đúng.

Anh chị có đồng tình với ý kiến cô giáo Hà ở trên không? Những chỗ nào đồng tình? Chỗ nào không? Vì sao? Trao đổi lại với đồng nghiệp ý kiến của anh/ chị.

Câu hỏi 2. Khi dạy học LG cô cần phải xây dựng kế hoạch dạy học không? Làm thế nào để xây dựng kế hoạch dạy học LG?

Nội dung 2

KẾ HOẠCH DẠY HỌC LỚP GHÉP

Hoạt động 1: Tìm hiểu về kế hoạch dạy học lớp ghép

Suy nghĩ và tìm kiếm câu trả lời cho các câu hỏi sau:

Câu hỏi 1: Ở trường của anh/ chị, ai xây dựng KHDH cho các lớp đơn, ai xây dựng KHDH cho các LG? Ban giám hiệu có thể xây dựng KHDH cho các LG được không? Vì sao?

– Người xây dựng lớp đơn:

– Người xây dựng lớp ghép:

– Vai trò của Ban Giám hiệu:

Câu hỏi 2: Tại sao GV dạy LG phải tự mình xây dựng KHDH cho lớp của mình? Những thuận lợi và khó khăn của công việc này?

Anh/chị viết các thuận lợi và khó khăn trong việc tự mình xây dựng KHDHLG vào bảng sau:

Thuận lợi	Khó khăn

Câu hỏi 3: Nếu người GV dạy LG không lên KHDHLG cho các NTĐ của lớp mình thì sẽ gặp phải những khó khăn gì?

Hãy đọc các thông tin dưới đây và kiểm nghiệm lại câu trả lời của anh/chị cho 3 câu hỏi trên:

THÔNG TIN PHẢN HỒI

KHDH cho các lớp đơn (hay thường gọi là thời khoá biểu) do nhà trường sắp xếp, có tính thống nhất chung đối với các lớp trong cùng NTĐ trong trường và mang tính ổn định trong một thời gian tương đối dài (có thể trong một học kì).

KHDHLG được sử dụng cho LG, do chính GV đứng lớp trực tiếp xây dựng. Theo quy định¹, GV dạy LG trực tiếp xây dựng kế hoạch dạy học LG (KHDHLG). Hiệu trưởng, phó hiệu trưởng, tổ trưởng chuyên môn có trách nhiệm hỗ trợ GV xây dựng KHDHLG. Hiệu trưởng không trực tiếp xây dựng KHDHLG mà là người phê duyệt và chỉ đạo việc thực hiện dạy học của GV. KHDHLG được xây dựng cho từng tuần, linh hoạt thay đổi cho phù hợp với đối tượng HS và các điều kiện dạy học khác. GV dạy học LG có thể thay đổi thứ tự các tiết học trong ngày, các bài học trong tuần, không theo kế hoạch dạy học chung của nhà trường nhưng vẫn đảm bảo số bài, số tiết đã được quy định trong tuần của chương trình quốc gia.

¹ Công văn số 9548/BGDĐT-GDTH về Hướng dẫn quản lý và tổ chức dạy học lớp ghép ở cấp Tiểu học ngày 13/10/2008.

Khi GV LG tự xây dựng KHDHLG thì họ có cơ hội chủ động, sáng tạo để đưa ra KHDH phù hợp với khả năng của chính bản thân họ, phù hợp với đặc điểm của HS trong lớp, đồ dùng dạy học sẵn có của lớp, linh hoạt thay đổi theo điều kiện cụ thể của lớp. Bên cạnh đó, họ cũng sẽ gặp phải một số khó khăn như: không nhận biết và điều chỉnh được những bất cập trong KHDH của mình, mất nhiều thời gian, không có người hỗ trợ... Hiểu được những khó khăn này, cán bộ quản lý trường tiểu học cần có những hỗ trợ, kiểm tra, giám sát kịp thời như: phê duyệt KHDHLG, tổ chức sinh hoạt chuyên đề về dạy học LG để nâng cao năng lực cho GV, cử GV giỏi hỗ trợ ...

Nếu GV dạy LG không lên KHDHLG cho các NTĐ của lớp mình thì sẽ không chủ động được về thời gian; không bố trí được thời gian làm việc hợp lý giữa các NTĐ khác nhau; không chủ động được các nội dung tổ chức dạy học; không phối hợp được các hoạt động học tập của các NTĐ trong lớp của mình... và cuối cùng là khó có thể đạt được các mục tiêu giáo dục cho mỗi NTĐ.

Xây dựng KHDHLG là công việc mà người GV dạy LG cần phải chú trọng, đầu tư thời gian để thực hiện. Xây dựng được một KHDHLG phù hợp sẽ giúp GV sắp xếp được những nội dung, phương pháp và đồ dùng dạy học thích hợp với hoàn cảnh cụ thể. Mỗi LG có một KHDH riêng. KHDH phải được xây dựng trước khi thực hiện ít nhất một tuần và có thể điều chỉnh trong quá trình thực hiện.

Câu hỏi 4: Để xây dựng kế hoạch dạy học LG, cần phải căn cứ vào những yếu tố nào? (chú ý liệt kê theo thứ tự ưu tiên từ trên xuống dưới).

Hoạt động 2: Xác định những căn cứ để xây dựng kế hoạch dạy học lớp ghép

- a. Anh/ chị hãy ghi ra những căn cứ để xây dựng kế hoạch dạy học LG.